

49057203 : สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

คำสำคัญ : ระบบนิเวศ / ไทพวน / เรือนพื้นถิ่น / วัฒนธรรมและประเพณี / บ้านบางมะเฟือง

นพดล จันทวีระ : ระบบนิเวศ ประเพณี วัฒนธรรมของเรือนพื้นถิ่นไทพวน บ้านบางมะเฟือง ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศ.เกียรติคุณ อรศิริ ปาณินท์. 253 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาาระบบนิเวศสภาพแวดล้อมในพื้นที่มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน และมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อรูปแบบเรือนพื้นถิ่นไทพวนบ้านบางมะเฟือง โดยทำการศึกษาประเพณีวัฒนธรรมของชาวพวนที่ยังคงวิถีชีวิตในความเป็นสังคมเกษตรที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม รวมถึงการศึกษาในการสืบค้นภูมิปัญญาและเทคโนโลยีท้องถิ่น สืบค้นศึกษาพัฒนาการของเรือน อิทธิพลที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อรูปลักษณะของเรือนพื้นถิ่น และที่สำคัญคือสืบค้นการตั้งถิ่นฐานเดิมของกลุ่มชาวพวนก่อนที่จะมีการโยกย้ายมาตั้งถิ่นฐานบ้านบางมะเฟือง ศึกษาเปรียบเทียบถึงรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน รูปลักษณะและการจัดวางเรือน เพื่อให้เห็นถึงช่วงระยะเวลาการพัฒนาแปรเปลี่ยนความเหมือนและความต่างของเรือนพื้นถิ่นไทพวน

ในขั้นตอนการวิจัยได้ดำเนินการรวบรวมประมวลความรู้ด้วยการสืบค้นจากเอกสารทางวิชาการ การสำรวจ การรังวัด การลงไปสังเกต สันทนาพูดคุยกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชนในพื้นที่กรณีศึกษาบ้านบางมะเฟือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และพื้นที่กรณีศึกษาบ้านนาอู่ บ้านคุ้มโรงสี บ้านเพี้ยวัด เมืองคุณ แขวงเชียงขวาง สปป.ลาว ในขอบเขตกรอบแนวความคิดของระบบนิเวศที่สัมพันธ์กับสถาปัตยกรรมเรือนพื้นถิ่นไทพวน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการตั้งถิ่นฐานมีความสัมพันธ์ต่อพื้นที่สภาพแวดล้อมปัจจัยหลักในการเลือกพื้นที่ในการตั้งถิ่นฐาน คือ น้ำที่เอื้อประโยชน์ในการเพาะปลูกโดยเฉพาะการทำนาข้าว สภาพแวดล้อมที่มีองค์ประกอบระหว่างน้ำ, นา, ป่า, เรือน คือความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดรูปแบบเฉพาะของชุมชนชาวพวน

เรือนพื้นถิ่นไทพวนมีความแปรเปลี่ยน อันเกิดจากปัจจัยของสภาพแวดล้อมในพื้นที่, จำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นภายในครัวเรือน, สภาพของผู้คนจากภายนอกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานผสมผสานกับกลุ่มเดิมที่นำเอาค่านิยมจากภายนอกเข้ามาเผยแพร่ ประกอบกับความทรุดโทรมของสภาพเรือน

แนวโน้มการปรับเปลี่ยนของเรือนพื้นถิ่นไทพวนมีการปรับเปลี่ยนที่อยู่บนพื้นฐานกรอบรูปลักษณะของโครงสร้างเดิม และการปรับเปลี่ยนที่เปลี่ยนรูปลักษณะจากรูปเรือนพื้นถิ่นแบบประเพณีนิยมแบบเดิม มีการปิดล้อมเรือนให้มีความมิดชิดมากขึ้น การปรับเปลี่ยนหลังคาให้มีความลาดชันน้อยลง หรือแม้กระทั่งการปรับเปลี่ยนในรูปแบบที่ร่วมสมัย ขึ้นอยู่กับสภาพทางสถานะของผู้คนในพื้นที่

ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีท้องถิ่นยังคงหลงเหลืออยู่บ้างภายในเรือนพวน มีการปรับเปลี่ยนนำเอาสิ่งที่อยู่รอบข้างมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน

ภาควิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

49057203 : MAJOR : VERNAULAR ARCHITECTURE

KEY WORD : ECOLOGY / THAI PUAN VERNACULAR HOUSES / CULTURE AND
TRADITION / BAN BANG-MA-FFUNG

NOPPADOL JUNTAWEEERA : ECOLOGY TRADITION AND CULTURE OF
THAI PUAN VERNACULAR HOUSES AT BAN BANG-MA-FEUNG, KHU-YAI-MI,
SANAM CHAI KHET DISTRICT CHCHEADSAO PROVINCE. THESIS ADVISORS :
PROF. EMERITUS ORNSIRI PANIN. 253 pp.

This thesis aims to study the ecological surroundings which associate with the settlement and vernacular architecture of the Thai Phuan in Ban Bang Ma Fuang, Chachoengsao Province. The tradition and culture of agricultural community, both the abstract and concrete aspects, were studied, along with the local wisdom and technology, development found in houses, and influence on forms of vernacular architecture. More importantly, the study of the previous settlement of people before moving to Ban Bang Ma Fuang was also done. There were also the comparative studies of ways of settlement, forms, and building orientations which could indicate the development, especially in similarities and differences of Thai Phuan house.

The data was collected through academic documents, surveys, measurements, observations, and discussions with the locals and their heads in Ban Bang Ma Fuang, Chachoengsao Province as well as Ban Na-U, Ban Khum Roang See, and Ban Phia Wat in Muang Khun, Chiang Khwang Subdistrict of Laos to find out the ecological systems and aspects which related to Thai Phuan vernacular architecture.

It was found that the main factor for people to choose the location for their settlement is water, which is especially used for farming as water, farm, forest, and house are the identity of the components of Thai Phuan settlement.

However, there have been changes in Thai Phuan house due to the environment, the increasing number of members in community, the arrival of people from other areas who bring different values, and the deterioration of houses.

In addition, it was also found that the change in Thai Phuan architecture is based on the old structure. The traditional style of houses has been changed to be more private, the roof becomes less steep, along with other contemporary changes, depending on people's social status, which are different.

Local wisdom and technology still exist, but with adaptation from the surroundings so as to suit their ways of life.

Department of Architecture Graduate School, Silapakorn University Academic years 2009

Student signature

A Thesis Advisor' signature